

פניני הפרשה

• יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים •

© נייד: 052-7654216 © כתובת: רח' הרב רוזנבסקי 14/13 אשדוד. © דוא"ל: 7654216@gmail.com

עבד נאמן

אליעזר עבד אברהם התפלל תפלה מיוחדת למצוא שידוך ליצחק, ולכאורה אברהם שלח אותו לכתובת ברורה "לארצי ולמולדתי תלך", ולא רק זה אלא התפלל עליו והבטיח לו שה' ישלח מלאכו לפניך. בודאי אברהם אבינו התאמץ בתפלה עבור השידוך של בנו יחידו שעתיד להיות הממשיך שלו והוא יבנה את בית ישראל, ומה שביקש מאליעזר זה רק שיעשה את ההשתדלות המעשית שבדבר, ואם כן יש להבין מה המקום לתפלתו של אליעזר? אלא חז"ל לימדונו מהו עבד נאמן, כפי שמביא רש"י: "יפה שיחתם של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשת אליעזר כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה". ובספר "אהל יעקב" מבאר שעבד טוב מבצע כל מה שמטיל עליו אדונו בדייקנות, אבל לא דורשים ממנו יותר מזה. כמו למשל, אם נשלח להביא מכתב ולא מצא את הנמען, בזה מסיים שליחותו. אבל אם בעל הבית בעצמו צריך להעביר את המכתב בדחיפות, אז הוא נכנס לשכן מברר ומחפש עד שמוצא. וכאן אליעזר לקח את הצלחת השידוך באופן אישי, עד שבמסירות התפלל כאילו מדובר בשידוך של בנו. ובזכות זה יצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך, כמו שנאמר "בוא ברוך ה'".

בספר "קול רוחות הצדיקים" מובא מעשה על רבי אריה לוי זצ"ל שאחד מעיסוקיו היה לאסוף כסף לצדקה, והיה מעביר את אותו כסף בחשאי לאלמנות ויתומים. והנה בימי מלחמת העולם, כאשר קשיי הפרנסה היו גדולים, וגם גברים גדולים לא יכלו לתרום מכספם, לא הצליח הרב לאסוף את כספי הצדקה. משראה שכלו כל הקיצין, החליט לשפוך שיח ותחינה לבוראו מול שריד בית מקדשנו הכותל המערבי, עמד הצדיק שעה ארוכה ליד אבני הכותל ובכה והתפלל לה' שיצליח ה' בידו לגייס כספים עבור העניים. והנה בצאתו את הכותל, ניגש אליו ערבי אלמוני, ומסר לו חבילה גדולה עטופה בנייר עיתון. בעוד רבי אריה מחפש לראות מי הביא לו את החבילה, נעלם הערבי כלעומת שבא. פתח רבי אריה את החבילה ונדהם לגלות בה את מלא הסכום, שהיה מחלק מידי שנה לעניים. כל זה זכה בזכות כח הנתינה שבו, שכל כך הצטער שלא היה בידו לתת לצדקה. אמרו על אותו צדיק רבי אריה לוי זצ"ל שזכה לגילוי אליהו הנביא בזכות מסירות הנפש שלו, למען יתומים ואלמנות.

מיעוט שחוק

רופא מפורסם הובהל אל מיטתו של רבי אייזל חריף שנפל למשכב. רבים עמדו מחוץ לחדרו של הרב והמתינו בדאגה לאבחנת הרופא. בכל לבם קיוו כי יחיש ה' מזור וארוכה דרכו. בדק הרופא ובדק, ואחר קבע: "אין עצה נגד חרבו השלופה של מלאך-המות".

לא חלפו ימים מועטים, ואותו רופא מפורסם פגש ברבי אייזל מתהלך כבריא ברחובות העיר. ניגש מופתע לרבי אייזל ואמר לו: "רבי, ברוך המקום, שעשה לך נס והבראת!".

השיבו רבי אייזל: "בשתיים טעית: לא הבראתי, אלא מתתי, ולא לי נעשה נס, אלא לך נעשה נס. ומעשה שהיה כך היה: כשנפטרתי ועליתי לשמים, שמעתי שגוזרים שם גזירה: 'כל הרופאים לגיהנם', ואף אתה היית בכלל. נכמרו רחמי עליך, והעדתי לפני פמליה של מעלה, שאתה אינך רופא כלל, ומיד הוציאו אותך מן הגזירה..."

עצה טובה

כדאי שכל אחד יחזיק בכיסו פנקס שבו יכתוב רשימה של כל מי שהוא מכיר שמצפה לשידוך, וכך כשהשמות יהיו לנגד עיניו, יצליח בקלות למצוא שידוכים. (הרה"ג ר' ברוך רוזנבלום שליט"א).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"כשאדם זוכה לזקנה, יש מזה הוכחה שהוא אהוב להשי"ת וזיכהו שיחיה באריכות ימים ושנים".

(מגיד חדשות "ח"י עמ' תכ"ב).

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל (כ"ד. א')

זקן בא בימים ס"ת אמן, רמז בזה על מעלת עניית אמן שהמאריך בה זוכה להיות זקן בא בימים, וכמ"ש בברכות דף מ"ז ע"א. (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

נקודת חן • עובדיה חן

המטרה-התקרבות

לאחר יציאת מצרים, בני ישראל הולכים במדבר שלשה ימים ואינם מוצאים מים, חום המדבר הלוהט מצחיח את גרונם, והנה הם מגיעים למקום שנקרא "מרה" - סוף סוף למולם מפכה מעיין מים, אך מה רבה האכזבה, המים שבו מרים ואינם ראויים לשתיה. העם שהורגל בנסים, צועק למשה, "מה נשתה?". ומיד "ויצעק משה אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים" (שמות טו, כה).

מקשה **האור החיים** הקדוש: "הנה הענין יוליד התימה למה יביאם ה' אל הנסיון הגדול הזה למות בצמא, וכפי השכל ישער אדם שדבר זה וכדומה תוליד הכפירה". ומשיב: "ונראה כי ה' ניסה אותם להדריכם לשאת עיניהם ולהתפלל לפני ה', כי זה עיקר גדול באמונה ובהשלמת הנפש. ותמצא שנתחכם ה' על הדבר, ולא נתן להם מן יום לחודש, אלא דבר יום ביומו, ואשר על כן מנע מהם הנס, עד שיתחננו למול קונם, וישמע צעקתם".

הגאון המקובל רבי **ישראל פינחס** זצ"ל בספרו "אלפי ישראל" על הגדה של פסח, מבאר שתפיסה שגויה זו - לראות בתפילה רק בקשת צרכים - היא נחלת הבן הרשע בהגדה של פסח שהביאה אותו לתמוה: "מה **העבודה** הזאת לכם?", עבודה היא תפלה, כמו שאמרו "איזוהי עבודה שבלב? זו תפלה" (תענית ב' ע"א). הרשע קורא תיגר על עצם עבודת התפלה: מה הצורך בה, אם ממילא הקב"ה כבר יודע כל מה שנחוץ לנו...

ומה תשובה עונים לו: "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים", הרי ישראל היו משועבדים שנים רבות במצרים, וה' ידע היטב מצוקתם, ובכל זאת לא הושיעם, ומתי נושעו? רק אחר שצעקו והתפללו לה', כמו שנאמר "ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו - ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה. וישמע אלהים את נאקתם" (שמות ב, כג-כד). ואם כן "לי ולא לו. אילו היה שם לא היה נגאל", כי לא היה זועק ומתפלל לה', וממילא לא היה נגאל.

מרוב שאנו רגילים להתפלל שלש פעמים ביום, אפשר שמעולם לא עצרנו את עצמנו לשאול שאלה פשוטה ויסודית: לשם מה בכלל נועדה התפלה, הרי בורא עולם הבוחן לפות וכליות בודאי יודע ומכיר היטב את כל מחסורנו, ואם בחר שלא להעניק לנו דבר מסוים - כנראה שאינו מגיע לנו, ומה הענין להתפלל על כך?

האמת ששאלה זו נובעת מתפיסה שגויה כלפי מטרת התפלה. להבנתנו, לאדם יש בקשות שהוא חפץ שיתמלאו, ולשם כך נועדה התפלה - כאמצעי לבקש מהקב"ה שימלא מחסורו. למעשה, מלמדנו **רבנו בחיי** כי הענין הוא בדיוק הפוך - **התפלה אינה אמצעי אלא מטרה**. עצם ההתקרבות לה' שיש בתפלה - זו המטרה. אדם זקוק להיות מחובר לקב"ה, וחייבור זה נעשה על ידי שהוא ניצב לפני בוראו ומתפלל. וכדי שתהיה לאדם סיבה להתפלל ולבקש, מעמידו הקב"ה בפני קשיים רק כדי שיתעורר להתפלל ולהתקרב אליו. התפלה אינה "פטנט" שבא למלא את חפציו של האדם, אלא **דרך ליצור חיבור בינו לבין קוננו**.

ומנין לומד זאת רבנו בחיי?

כאשר נעתר ה' לתפלת יצחק המבקש לזכות בפרי בטן, נאמר "ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה'" (בראשית כה, כא). ולכאורה יש כאן קושי בסדר הפסוק, שהרי תחילה יש צורך לציין את העובדה שרבקה בכלל היתה עקרה, ולאחר מכן את תפלת יצחק עליה? אלא, שכדי לייסד את עם ישראל, היה צורך בתפלה משמעותית, וכדי לעורר את יצחק להתפלל ולהפציר בתפלה, עשה ה' שרבקה תהיה עקרה. ולכן הקדים את התפלה שהיא העיקר, והעקרות רק אמצעי להגיע אליה. וכבר אמרו חז"ל: "מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים" (יבמות ס"ד ע"א).

כבר בתחילת דרכו של עם ישראל כעם, מבקש בורא עולם ללמדם יסוד זה, שכל ענין התפלה נועד בראש ובראשונה כדי לקרב את האדם לבוראו.

כשמרן בירר אם הוזמן צלם

התשובה של מרן הדהימה אותו: "השבוע קיבלתי תמונה ישנה שלי, כשהייתי ילד יושב על הארץ בת"ת. התמונה הזו החזירה אותי ברגע אחד לימי ילדותי הנעימים. לכן חשוב לי שלכל ילד תישאר תמונה למזכרת ממעמד זה. הגיל הזה והמעמד הזה נחקקים לילדים בלב, ומי יודע? אולי לאחד הילדים בהמשך דרכו תהיה איזו מעידה מסויימת, אולי יסטה מהדרך, ולפתע ייתקל בתמונה הזו עם הרב, וכל הזכרונות מימי התום והטוהר האלה ישובו ויציפו את לבו, והוא ישוב מהדרך שרצה לבחור בה. לפעמים תמונה אחת שזה אלף מלים..."

מרן לא הסתפק בזה אלא הוסיף: "אם יש ילד שאין לו כסף לשלם את העלות של התמונה - אני אשלם עליו מכיסי, הדבר חשוב בעיני!"

בערוב ימיו הציגו לפני מרן זצ"ל תמונה נדירה שהתגלתה שבה הוא נראה כילד יושב על הרצפה עם עוד חברים מקשיבים לרבם המלמד. מרן התרגש מאוד וחוויית הלימוד הטהורות בילדותו צפו ועלו בלבו.

באותו שבוע השתתף במסיבה שנערכה לתלמידי כיתה ח' בתלמוד תורה "איש מצליח". וכשנכנס פנה למנהל התלמוד תורה הרה"ג ר' אליהו קבלן שליט"א והתעניין: "הביאו צלם?". הרב קבלן שידע כמה סלד מרן מ"העמדת צלם בהיכל", היה בטוח שלא שמע טוב, אך מרן שאל שוב: "הביאו צלם לצלם את הילדים?". הרב קבלן אישר שאכן הוזמן צלם לתעד את המעמד, אך לא יכול היה לכלוא את תמיהתו למה כל כך חשוב הדבר למרן...

הוא - היה אומר + ביאור אמדות והנהגות חז"ל על ידי הכרת אישיותם ואורח חייהם

רבנו הקדוש - אוהב שלום ובורח ממחלוקת

בדברים שנשא מרן רבנו מאיר מאזוז זצ"ל על ציונו של רבי יהודה הנשיא בציפורי, בביקורו שם בכ"ב אב תשע"ז, ייחד את הדיבור על כך שרבנו הקדוש שהיה דור שביעי להלל הזקן תפס מדת זקנו והיה סמל השלום. ולכן תפלתו האחרונה לפני פטירתו היתה: "יהי רצון מלפניך שיהא שלום במנוחתך" (כתובות ק"ד ע"א).

גילוי נפלא לכך מצא מרן בספרו "ארים נסי" ברכות (עמ' ד') מהעובדה שהתנא הראשון שבחר רבנו הקדוש להזכיר במשנה הוא רבי אליעזר: "...עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר". למי שאינו מודע להיסטוריה של משפחת רבנו הקדוש עם רבי אליעזר, לא יראה הדבר כחריג, אך באותו דור איזכור כזה הפך כנראה ל"שיחת היום", שכן בין סבו של רבי - רבן גמליאל, לרבי אליעזר התלהטה מחלוקת גדולה, עד שנידו החכמים את רבי אליעזר, ולבסוף בגלל קפידתו של רבי אליעזר נפטר רבן גמליאל. אולם רבנו הקדוש משאיר את כל המחלוקת הזו מאחור ופותח דף חדש, וכדי להוכיח את הצהרת כוונותיו הוא פותח את המשנה הראשונה בחיבורו הגדול בדעת רבי אליעזר. ולכן גם סיים פרק א' בדברי רבי אלעזר בן עזריה שלקח נשיאות סבו (רבן גמליאל), והתחיל פרק שני בדברי רבי מאיר שרצה לעקור כבוד בית אביו (עיין הוריות דף י"ג ע"ב). (בדבריו בציונו של רבנו הקדוש, הוסיף מרן שגם כשנחלקים רבי מאיר ורבי יהודה, רבנו הקדוש מביא תחילה את דעת רבי מאיר, כי "גם אֶהְבֶּתֶם גַּם שִׁנְאַתֶּם גַּם קִנְיָתֶם פֶּבֶר אֲבָדָה", קהלת ט, ו). דוגמא נוספת לזהירותו של רבנו הקדוש מלעורר מדנים וכעסים מיותרים, הביא מרן באו"ת שם מהמשנה בפרק תפלת השחר (ברכות פ"ד מ"א): "תפלת הערב אין לה קבע", והגמרא (דף כ"ז ע"ב) מפרשת שהכוונה שאינה חובה, כמאן דאמר תפלת ערבית רשות. אם כך לא מובן מדוע לא אמרה המשנה בפשטות "תפלת הערב רשות"? אלא שבדור הקודם היתה מחלוקת גדולה בענין זה - רבן גמליאל (סבו של רבנו הקדוש) סבר שתפלת ערבית חובה, ואילו רבי יהושע סבר שהיא רשות, ומבואר בברכות שם שהמחלוקת התעצמה עד שבעקבותיה כמעט הודח רבן גמליאל מנשיאותו. לכן נמנע נכדו רבנו הקדוש לכתוב בהדיא "תפלת ערבית רשות", כדי לא לפגוע בכבוד זקנו ולברוח ממחלוקת.

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה

מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז זצוק"ל

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: יש הנוהגים להניח ספר קודש תחת מראשותיו של חולה, ולכאורה קיימא לן "אסור להתרפאות בדברי תורה" (שבועות דף ט"ו ע"ב)?

תשובה: על יד מראשותיו וסגולה ולהרגעה בעלמא, זה לא מרפא.

שאלה: האם מותר לגדל עיזים בארץ ישראל?

תשובה: מחלוקת. ואין להתיר רק במקום צורך, כגון חלב עזים לחולה וכיוצא.

שאלה: אשה שמטפלת במסירות באשה תשושת נפש שכל הזמן מקללת אותה, האם עליה לחוש לקללותיה?

תשובה: לא.

שאלה: אדם שבא לקרוא "חק לישראל" ומצא שאתמול בטעות קרא את החלק של היום, איזה חלק יקרא היום?

תשובה: של אתמול.

שאלה: במסכת ב"ב (דף ח' ע"ב בתוד"ה ומצדיקי וכו') מבואר שגבאי צדקה עדיפים ממלמדי תינוקות. לפי זה האם עלינו לשאוף לשמש כגבאי צדקה במקום להיות מלמדים?

תשובה: מלמדי תינוקות שדואגים גם לגשמיות של התינוקות לאוכל ומלבוש וכדומה (אם חסר להם), ערכם למעלה מגבאי צדקה. ומלבד זה, מלמדי בחורים בישיבה גמרא וכו', הם לא מלמדי תינוקות.

שאלה: האם מותר לקרוא את כל קריאת שמע שעל המטה והפסוקים ואח"כ ללמוד או לדבר, ולפני שעולים לישון לברך ברכת המפיל?

תשובה: עדיף לא לעשות כן.

שאלה: חזן שמתפלל או אומר קדיש, האם צריך לעמוד כשרגליו צמודות?

תשובה: אין צריך, רק בחזרה.

נר ה' נשמת אדם

לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ אפרים בן מימיה פנינה ז"ל
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רחל בת מו"ל ע"ה
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com